

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМУНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою Радою
Східноєвропейського університету імені
Рауфа Аблязова
Протокол №02/24
від «11» квітня 2024 року
Ректор ЧУДАЄВА

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»**

Напрямок/спеціальність усі напрями/ спеціальності
шифр, назва напрямку/спеціальності

**Освітньо-кваліфікаційний
рівень** бакалавр

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до «Правил прийому до Східноєвропейського університету ім. Рауфа Аблязова» на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» приймаються особи з повною загальною середньою освітою за результатами сертифікатів Українського центру оцінювання якості освіти.

За результатами вступних випробовувань зараховуються абітурієнти особливих категорій.

Формою вступного випробування з історії України є співбесіда. Метою проведення співбесіди є виявлення рівня знань абітурієнтів.

2. ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

2.1. Зміст і структура вступного випробування.

Співбесіда з історії України для абітурієнтів всіх спеціальностей, які вступають до Східноєвропейського університету ім. Рауфа Аблязова, розроблена на основі чинної програми «Історія України» 5-11 класів, а також програми зовнішнього незалежного оцінювання досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти з історії України, затвердженої Наказом МОН України №696 від 26.06.2018р.

Дана Програма, як і Програма ЗНО (НМТ) з історії України, передбачає перевірку рівня сформованості в учнів насамперед історичної компетентності, до елементів якої належать:

хронологічна компетентність- уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

просторова компетентність - уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

інформаційна компетентність - уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність - уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність- уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Абітурієнти повинні вміти: встановлювати та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати причини та наслідки історичних подій; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів; характеризувати політичне та соціально-економічне становище в українських землях в різних історичних періодах; зміни в соціальному, складі населення, основні течії суспільно- політичного руху; характеризувати діяльність та здобутки вказаних історичних діячів;

Час на проведення співбесіди складає не менше 15 хвилин. Абітурієнт отримує декілька запитань, на які відповідає без підготовки. Загальна оцінка за співбесіду розраховується як середнє арифметичне всіх оцінок за кожену відповідь.

2.2. Перелік теоретичних питань.

Тема 1. Історія України, як наука.

Періодизація історії України. Джерела з історії України: речові, усні, писемні, візуальні.

Тема 2. Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

Дати подій:

IV - середина III тис. до н.е. – розселення племен трипільської культури на території України;

V - VII ст. – Велике розселення слов'ян.

Поняття та терміни: «історичні джерела», «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «ремесло», «осілий спосіб життя», «кочовий спосіб життя», «колонізація».

Тема 3. Русь-Україна (Київська держава).

Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання

Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Софійського собору. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві. Роздробленість Русі-України (Київської держави). Суспільно політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Дати подій:

882 р. – об'єднання північних та південних руських земель Олегом;

988 р. – запровадження християнства як державної релігії;

1019 – 1054 рр. – князювання Ярослава Мудрого в Києві;

1097 р. – Любецький з'їзд князів.

Персоналії в історії України: Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах, Мстислав Володимирович, Ярослав Осмомисл, митрополит Іларіон, Антоні. Печерський, іконописець Алімпій, літописець Нестор.

Поняття та терміни: «племінний союз», «князь», «бояри», «верства», «язичництво», «християнство», «фреска», «книжкова мініатюра», «билина», «літопис»

Тема 4. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала.

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність даного періоду.

Дати подій:

1199 р. - утворення Галицько-Волинської держави;

1223 р. - битва біля р. Калка;

1238-1264 рр. - правління Данила Романовича; 1240 р. - захоплення м. Київ монголами;

1245 р. - битва біля м. Ярослав; поїздка Данила Романовича в Золоту Орду;

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238-1253 р. - коронування Данила Романовича;

Персоналії в історії України: Романа Мстиславовича, Данила Романовича (короля Данила), Лева Даниловича, Юрія I Львовича, Юрія II Болеслава;

Поняття та терміни: «ярлик», «баскак».

Тема 5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV - першій половині XVI ст. Кримське ханство.

Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність даного періоду.

Дати подій:

1362 р. - битва біля р. Сині Води;

1385 р. - укладення Кревської унії;

40-і рр. XV ст. - утворення Кримського ханства;

1478 р. - визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії;

1489 р. - перша згадка про українських козаків у писемних джерелах;

1514 р. - битва біля м. Орша;

Персоналії в історії України: Ольгерда, Вітовта, Свидригайла, Хаджі-Герая, Костянтина Івановича Острозького, Юрія Дрогобича;

Поняття та терміни: «шляхтич», «магдебурзьке право», «магістрат», «цех», «Дике поле», «козак».

Тема 6. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.

Дати подій: 1556-1561 рр. - створення Пересопницького Євангелія;

1556 р. - заснування князем Дмитром Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої - відомої Січі;

1569 р. - Люблінська унія: утворення Речі Посполитої;

1586 р. - утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у м. Львів;

1596 р. - Берестейська церковна унія: утворення Української греко-католицької церкви (УГКЦ);

Персоналії в історії України: Василь-Костянтин Костянтиновича Острозького. Дмитра Вишневецького, Криштофа Косинського, Северина Наливайка, Івана Федоровича, Герасима Смотрицького, Іпатія Потія, Мелетія Смотрицького;

Поняття та терміни: «воєводство», «низове козацтво», «реєстрове козацтво», «городове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «кошовий отаман», «гетьман», «клейноди», «Українська греко-католицька церква», «братство», «полемічна література».

Тема 7. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р.

Дати подій:

1618 р. - похід козаків під проводом гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного на м. Москва;
1621 р. - Хотинська битва;
1625 р. - Куруківська угода;
1632 р. – «Пункти для заспокоєння руського народу», утворення Київської колегії;
1637-1638 рр. - повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Остриянина, Дмитра Гуні;

Персоналії в історії України: Петра Конашевича-Сагайдачного, Тараса Федоровича. Івана Сулими, Йова Борецького, Петра Могили;

Поняття та терміни: «фільварок», «кріпак», «панщина», «Золотий спокій»;

Тема 8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорозького. Внутрішньо та зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.

Дати подій:

1648 р. – Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви;
1649 р. – Зборівська битва. Укладення Зборівського договору;
1651 р. – Берестецька битва. Укладення Білоцерківського договору;
1652 р. – Батозька битва;
1653 р. - Жванецька облога, Кам'янецький договір;
1654 р. - Переяславська рада, українсько-московський договір («Березневі статті»);
1656 р. - московсько-польське Віденське перемир'я;

Персоналії в історії України: Б. Хмельницький, І. Богун.

Поняття та терміни: «Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення».

Тема 9. Козацька Україна наприкінці 50 - 80-х рр. XVII ст.

Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України 50 - 80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати подій:

1658 р. - Гадяцький договір;
1659 р. - Конотопська битва;

1667 р .- Андрусівське перемир'я;
1669 р .- Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії;
1681р.- Бахчисарайський мирний договір;
1686 р. - «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою, підпорядкування Київської митрополії Московському патріархатові;

Персоналії в історії України: Іван Виговський, Юрій Немирич, Юрій Хмельницький, Павло Тетеря, Іван Брюховецький, Петро Дорошенко, Іван Сірко, Дем'ян Многогрішний, Іван Самойлович;

Поняття та терміни: «Руїна», «Великий згін», «Чигиринські походи».

Тема 10. Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.

Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20 - 30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культурні та духовні цінності даного періоду. Києво-Могилянська академія.

Дати подій:

1708 р. - українсько-шведський союз, зруйнування Батурина;
1709 р. - зруйнування московитськими військами Чортомлицької Січі, Полтавська битва;
1710 р. - «Конституція;…» Пилипа Орлика;
1713р.- ліквідація козацтва на Правобережній Україні;
1734 р. - заснування Нової (Підпільненської) Січі;

Персоналії в історії України: Іван Мазепа, Семен Палій. Кость Гордієнко. Пилип Орлик, Іван Скоропадський, Павло Полуботок, Данило Апостол, Феофан Прокопович;

Поняття та терміни: «конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «змосковщення/зросійщення», «козацьке бароко», «козацький літопис».

Тема 11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному становищі Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Особливості розвитку культури, науки, освіти.

Дати подій:

1764 р. – остаточна ліквідація гетьманства;

1768 р. – Коліївщина;

1775 р. – остаточна ліквідація царським урядом Запорозької Січі;

1783 р. – царський указ про закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.

Персоналії в історії України:

К. Розумовський, П. Калнишевський, Г. Сковорода, М. Березовський,

І. Григорович-Барський, А. Ведель, Д. Бортнянський.

Поняття та терміни: «автономія», «Нова (Підпільненська) Січ», «Задунайська Січ», «Коліївщина», «паланка», «зимівник».

Тема 12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Включення українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка.

Дати подій:

1798 р. – вихід друком «Енеїди» Івана Котляревського;

грудень 1825 – січень 1826 рр. – повстання Чернігівського полку;

1828 р. - ліквідація Задунайської Січі;

1830- 1831 рр.- польське визвольне повстання;

1840 р.- перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка;

1846 -1847 рр. – діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.

Персоналії в історії України: І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, М. Гулак, Т. Шевченко.

Поняття та терміни: «промисловий переворот», «ринкові відносини», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «декабристи», «масонство».

Тема 13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі, діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848- 1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.

Дати подій:

1833 – 1837 рр. – діяльність «Руської трійці»;

1837 р. - видання «Русалки Дністрової»;

1848 р. – скасування панщини в Галичині, створення Головної Руської Ради, видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька»;

Персоналії в історії України: М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький, Л. Кобилиця.

Тема 14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Національне відродження. Відкриття університетів. Культурно-освітній рух. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва.

Дати подій:

1805 р. – відкриття університету у Харкові;

1834 р. – відкриття університету в Києві.

1839 р. -ліквідація царською владою греко-католицької церкви на Правобережжі;

Персоналії в історії України: І. Котляревський, Т. Шевченко, П. Гулак-Артемівський, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Максимович, М. Остроградський, В. Каразін

Тема 15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Події Кримської війни 1853- 1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-хрр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримськотатарського народу.

Дати подій:

1853 – 1856 рр. – Кримська війна;

19 лютого 1861р. - царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії;

1863 рр. – Валуєвський циркуляр;

1863-1864 рр. - польське національно-визвольне повстання;

1876 р. – Емський указ.

Персоналії в історії України: В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський, Б. Грінченко.

Поняття та терміни: «земства», «громадівство», «Братство тарасівців», «Чигиринська змова», «хлопомани».

Тема 16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового

товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

Дати подій:

1868 р. – створення у Львові товариства «Просвіта»;

1873 р. – створення у Львові Літературного товариства ім. Т. Шевченка (від

1892 р. – Наукового товариства ім. Т. Шевченка);

1890 р. – створення Русько-української радикальної партії.

1899 – створення УНДП.

Персоналії в історії України: Є. Левицький, І. Франко, М. Павлик, Ю. Бачинський, М. Грушевський.

Поняття та терміни: «трудова міграція», «українофіли», «москвофіли», «народовці», «партія», «нова ера».

Тема 17. Культура України в другій половині XIX – початку XX ст.

Становлення і консолідація української нації. Піднесення української культури. Освіта. Недільні школи на Наддніпрянській Україні. Розвиток науки. Розвиток нових напрямів культури. Відкриття театрів, музеїв, архівів. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.

Дати подій:

1865 р. – відкриття Новоросійського університету.

1875 р. - відкриття Чернівецького університету;

Персоналії в історії України: І. Мечников, Д. Яворницький, І. Нечуй-Левицький, П. Мирний, Л. Українка, І. Франко, М. Старицький, М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий, М. Садовський, П. Саксаганський, М. Заньковецька, М. Лисенко, С. Гулак-Артемівський, М. Пимоненко, А. Кримський, Д. Заболотний, М. Коцюбинський, В. Стефаник, М. Леонтович, С. Крушельницька.

Поняття та терміни: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм».

Тема 18. Українські землі у складі Російської імперії в 1900-1914 рр.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Економічна криза 1900 – 1903 рр. та передвоєнне економічне піднесення. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Розвиток самостійницької і автономістської течій в національному русі. Події революції 1905 – 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907 – 1914 рр. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

Дати подій:

1900 р. – утворення РУП, першої політичної партії Наддніпрянської України.

1908 р. - створення Товариства українських поступовців (ТУП);

1905 р. - створення першої в Наддніпрянській Україні «Просвіти»;

Персоналії в історії України: Є. Чикаленко, М. Міхновський, В. Липинський.

Поняття та терміни: «монополія», «хутір», «відруб», «чорносотенець», «страйк».

Тема 19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

Становище промисловості та сільського господарства. Розвиток кооперативного руху. Радикалізація українського політичного руху. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

Дати подій:

1900 р. - обрання Андрея Шептицького митрополитом УГКЦ;

1907 р. - впровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків.

Персоналії: А. Шептицький, К. Трильовський, І. Боберський.

Тема 20. Україна в Першій світовій війні

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914—1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.

Дати подій:

Серпень 1914 р. – утворення Головної української ради,

формування легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України.

1914 р. - Галицька битва; 1915 р. утворення Загальної української ради;

1916 р. — Брусиловський прорив;

Персоналії в історії України: К. Левицький, О. Бобринський.

Поняття та терміни: «світова війна», «Союз визволення України», «Головна українська рада», «мобілізація», «евакуація».

Тема 21. Початок української революції.

Революційні події в Україні у 1917 – на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення (Універсали Центральної Ради, погляди самостійників). Вплив корніловського заколоту на події в Україні. Політика Української Центральної Ради в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення

незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

Дати подій:

Березень 1917 р. – утворення Української Центральної Ради;

Квітень 1917 р. – Всеукраїнський Національний конгрес;

Червень 1917 р. – Перший Універсал Центральної Ради;

Липень 1917 р. – Другий Універсал Центральної Ради, збройний виступ самостійників;

Листопад 1917 р. – Третій Універсал Центральної Ради, проголошення УНР;

Січень 1918 р. – Четвертий Універсал Центральної Ради.

Персоналії в історії України: М. Грушевський, В. Винниченко, С. Єфремов, П. Болбочан.

Поняття та терміни: «автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний секретаріат», «Народний секретаріат», «українізація армії», «регіональні республіки», «Вільне козацтво», «Установчі Збори», «більшовизм», «курултай».

Тема 22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності.

Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.).

Дати подій:

січень (лютий) 1918 р. – Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу;

березень 1918 р. – відновлення влади УЦР в умовах окупації;

29 квітня 1918 р. – державний переворот і прихід до влади П.

Скоропадського;

14 листопада 1918 р. – утворення Директорії;

листопад 1918 р. – проголошення ЗУНР;

22 січня 1919 р. – Акт злуки;

листопад 1918 – листопад 1921 р. – друга радянсько-українська війна.

Персоналії в історії України: П. Скоропадський, К. Левицький, Д. Вітовський, Є. Петрушевич, С. Петлюра, В. Винниченко, В. Боженко, Н. Махно, Ю. Тютюнник.

Поняття та терміни: «Директорія», «соборність», «отаманщина», «воєнний комунізм», «червоний терор», «інтервенція», «Чортківська офензива», «Київська катастрофа», «автокефальна церква».

Тема 23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні.

Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.

Дати подій:

1921 – 1923 рр. – голод в Україні;

1923-1933 рр. – політика «українізації»;

1925 р. – завершення відбудови промисловості, курс на індустріалізацію;

1927 р. – завершення відбудови сільського господарства, курс на колективізацію;

1928 р. – «Шахтинська справа»;

1929 р. – «Спілка визволення України».

Персоналії в історії України:

О. Шумський, М.Волобуєв, М. Хвильовий (Фітільов), Г.Юра, Л.Курбас, М.Бойчук, О.Довженко.

Поняття та терміни: «тоталітарний режим», «нова економічна політика (неп)», «коренізація», «українізація», «індустріалізація»;

Тема 24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні.

Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932— 1933 рр. - геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х початку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Дати подій:

1928/1929-1932 рр. - перша п'ятирічка;

1928 р. - судовий процес у Шахтинській справі;

1929 р. - початок насильницької колективізації;

1930 р. - судовий процес у справі Спілки визволення України (СВУ);

1932-1933 рр. - Голодомор в Україні;

1934 р. - перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва;

1937 р.: -ухвалення Конституції УРСР;

1937-1938 рр. - «Великий терор»;

Персоналії в історії України: О.Стаханов, П.Постишев, С.Косіор, М.Скрипник, Й.Сталін.

Поняття та терміни: «п'ятирічка», «соціалістична індустріалізація», «колективізація сільського господарства», «репресії», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «Голодомор», «чорна дошка», = «націонал-ухильництво», «розстріляне відродження», «Головне управління таборів (ГУТаб)», «паспортна система», «геноцид», «соціалістичний реалізм».

Тема 25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період (1921 – 1938 рр.)

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно політичне й соціально економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.

Дати подій:

1920 р. - підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії;

1923 р. - визнання країнами Антанти входження Східної Галичини до складу Польщі, саморозпуск уряду ЗУНР;

1925 р. - утворення Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО);

1929 р. - утворення Організації українських націоналістів (ОУН);

1930 р. - проведення польською владою акції «пацифікації»;

1938 р. - надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехо-Словаччини; 15 березня 1939 р. - проголошення незалежності Карпатської України;

Персоналії в історії України: Є. Коновалець, С. Бандера, А. Мельник, В. Липинський, А. Шептицький, А. Волошин.

Поняття та терміни: «осадництво», «пацифікація», «русифільство», «русинство», «українофільство», «політична еміграція».

Тема 26. Україна під час Другої світової війни (1939 – 1945 рр.)

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація.

Масові політичні репресії 1939— 1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність в роки Другої світової війни.

Дати подій:

23 серпня 1939 р. - радянсько-німецький договір про ненапад і таємний протокол до нього («пакт Молотова-Ріббентроба»);

1 вересня 1939р.- початок Другої світової, війни;

17 вересня .1939 р, - вторгнення Червоної армії на територію Західної України;

червень 1940 р. - вторгнення Червоної армії на територію Бессарабії та Північної Буковини;

22 червня 1941 р. - напад Німеччини на СРСР;

30 червня 1941 р. -проголошення Акта відновлення Української Держави; 14 жовтня 1942 р .- створення Української повстанської армії (УПА);

грудень 1942 р .- початок вигнання німецьких військ та їх союзників з України; 6 листопада

1943 р. - вигнання німецьких окупантів з м. Київ;

січень-лютий 1944р.- Корсунь-Шевченківська наступальна операція;

28 жовтня 1944р.- завершення вигнання німецьких військ, та їх союзників з території України;

9 травня 1945 р .- День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; 2 вересня 1945 р .- завершення Другої світової війни;

Персоналії в історії України: І. Багряний, Т. Бульба (Боровець), С. Бандера, Андрій Мельник, Ярослав Стецько, Р. Шухевич, Кирило Осьмак, Іван Кожедуб, Олексій Берест, Амет-Хана Султан, Василь Порик, Кузьма Дерев'янка, Олена Теліга;

Поняття та терміни: «депортація», «план «Ост», «новий порядок», «рух Опору».

Тема 27. Післявоєнна відбудова та розвиток України в 1945 – початку 1950-х рр.

Україна – суб'єкт міжнародних відносин. Україна - співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-хрр. Обмін населенням між Польщею

й УРСР. Масові депортації (1944- 1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції.

Дати подій:

1945 р. - входження Закарпаття до складу УРСР;
квітень 1945 р. - Україна співзасновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН);
березень 1946 р. - ліквідація УГКЦ;
1946-1947 рр. - масовий голод в Україні;
квітень - липень 1947 р. - проведення польською владою операції «Вісла»;
жовтень 1947 р. - проведення операції «Захід»;
1951р.- встановлення західного кордону УРСР

Персоналії в історії України: Олександра Богомольця, Сергія Лебедева, Андрія Малишка, Максима Рильського, Володимира Сосюри, Павла Тичини, Володимира: Філатова, Василя Кука, Йосипа Сліпого;

Поняття та терміни: «операція «Вісла», «операція “Захід”», «ждановщина», «космополітизм», «лисенківщина», «холодна війна».

Тема 28. Україна в умовах десталінізації (1953 – 1964 рр.)

Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Будівництво потужних індустріальних об'єктів. Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950 – 1960-х рр.: припинення масових репресій, політична реабілітація безвинно засуджених. Реформа управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», першої хвилі дисидентського руху наприкінці 1950 – початку 1960-х рр.

Дати подій:

1953-1954 рр. - повстання політичних в'язнів у сталінських концтаборах, ліквідація ГУТабу;
лютий 1954 р. - входження Кримської області до складу УРСР;
1956 р. - ХХЗ'їзд КГТРС, засудження культу особи;
1959р.- утворення Української робітничо-селянської спілки;
1959 р. - утворення Клубу творчої молоді «Сучасник» у м. Київ;

Персоналії в історії України: А. Горська, І. Драч, І. Дзюба, О. Кириченко, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, М. Підгорний, Є. Сверстюк, І. Світличний, В. Симоненко, В. Чорновіл.

Поняття та терміни: «лібералізація», «відлига», «політична реабілітація», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство».

Тема 29. Україна в період загострення кризи радянської системи.

Ідеологічні орієнтири партійно радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська

громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Особливості розвитку культури за радянських часів.

Дати подій:

1976 р. – утворення Української Гельсінської групи.

Персоналії в історії України: І. Дзюба, О. Бердник, П. Григоренко, О. Гончар, Б. Горинь, М. Горинь, М. Литвин, В. Марченко, С. Параджанов, В. Романюк, М. Руденко, В. Стус, О. Тихий. С. Хмара, П. Шелест, В. Щербицький.

Поняття та терміни: «розвинутий соціалізм», «застій», «номенклатура», «дефіцит», «урбанізація», «самвидав», «правозахисник».

Тема 30. Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України.

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Духовне відродження.

Дати подій:

квітень 1985 р. - початок «перебудови»;

26 квітня 1986 р. - катастрофа на Чорнобильській атомній електростанції (АЕС);

вересень 1989 р. - створення Народного руху України за перебудову;

березень 1990 р. - проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР;

16 липня 1990 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України;

жовтень 1990 р. - «революція на граніті»;

24 серпня 1991 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України;

1 грудня 1991р.- проведення Всеукраїнського референдуму та обрання Президента України;

Персоналії в історії України: Л. Кравчук, В. Чорновіл.

Поняття та терміни: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «український національно-демократичний рух», «багатопартійність», «суверенітет», «незалежність», «ринкові відносини», «референдум», «президент».

Тема 31. Становлення України в умовах незалежності.

Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998— 2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин.

Дати подій:

6 грудня 1991 р. – заснування Збройних Сил України;
липень 1994 р. – обрання Л. Кучми Президентом України;
1995 р. – Україна стає членом Ради Європи;
28 червня 1996 р. – прийняття Конституції України;
грудень 2004 р. – жовтень-грудень 2004р.- «Помаранчева революція», обрання Президентом України В.Ющенко;
2006 р. – прийняття Верховною Радою України Закону «Про Голодомор 1932 – 1933 років в Україні».

Персоналії в історії України: Л. Кучма, В. Ющенко.

Поняття та терміни: «корупція», «тіньова економіка», «олігарх», «Помаранчева революція», «поліконфесійність».

Тема 32. Творення нової України.

Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирногц, врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний' поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС Для громадян України. Окупація українських територій Російською Федерацією у 2014р., початок повномасштабного втргнення у 2022р.

Дати подій:

2008р. - вступ України до Світової організації торгівлі (СОР);
січень 2010 р. - обрання Віктора Януковича Президентом України;
листопад 2013 - лютий 2014 рр,- революція Гідності, повалення авторитарного режиму;
червень. 2014 р. обрання Петра Порошенка Президентом України;
2014 р. - підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейским Союзом (ЄС);
вересень 2014р.- лютий 2015 р. в Мінські домовленості.
21 квітня 2019 р. обрання Володимира Зеленського Президентом України.

22 лютого 2022р початок повномасштабного вторгнення військ Російської Федеративної республіки на територію України.

Персоналії в історії України: Петро Порошенко.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.

Абітурієнту надається на співбесіду від 15 хв до 30 хв. Відповіді даються на запитання без попередньої підготовки. Кожна відповідь оцінюється за 100 бальною шкалою. Загальна оцінка є середнім арифметичним всіх оцінок за кожен відповідь на запитання, також вона є підсумковою оцінкою за вступне випробування і враховується для рейтингування кандидатів задля здійсненні конкурсного відбору осіб при прийомі на навчання.

Критерії оцінки відповідей на теоретичні запитання:

Оцінка за національною шкалою		Зміст критеріїв оцінки
розширеною	накопичувальною	
неприйнятно	1 - 34	Вступник частково визначає хронологічну послідовність подій; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними.. Відсутнє знання основного програмного матеріалу; вступник може
незадовільно	35 – 59	Вступник не має розуміння ходу історичного розвитку України в цілому і окремих його етапів; демонструє відсутність розуміння історичних закономірностей та взаємозв'язків.
достатньо	60 - 63	Вступник здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання; демонструє знання основних дат й в цілому орієнтується у хронології. Допускає помилки при відтворенні фактичного матеріалу.
задовільно	64 - 73	Вступник демонструє знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкрито неповно; відповідь свідчить про володіння лише окремими знаннями та вміннями. Вступник слабо орієнтується у ключових поняттях та термінах.
добре	74 - 81	Вступник вірно відтворює логіку історичних подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, здатен давати оцінку діяльності історичних постатей.
дуже добре	82 - 89	Вступник має достатньо повні знання, логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події, володіє методами аналізу історичних подій, явищ, процесів, при відповіді використовує історичні документи, але припускається незначних помилок.

відмінно	90 - 100	Вступник має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, процесів; володіє системними знаннями, демонструє вміння критично оцінювати діяльність історичних діячів; може визначати тенденції та протиріччя історичних процесів; вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях, відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.
----------	----------	--

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. О.В Гісем, О.О. Мартинюк. Історія України: підруч. для 7 кл. закл. серед. освіти. Харків : «Ранок», 2020. 144с.;
2. Гісем О.В, О.О. Мартинюк.. Історія України: підруч. для 8 кл. закл. серед. освіти. Харків : «Ранок», 2021. 192с.;
3. Гісем О.В. , О.О. Мартинюк. Історія України: підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів. Харків : «Ранок», 2017. 288с.;
4. Гісем О.В. , О.О. Мартинюк. Історія України: підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : «Ранок», 2018. 240с.;
5. Гісем О.В. , О.О. Мартинюк. Історія України: підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : «Ранок», 2019. 288с.
6. Електронні версії підручників. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>